

అన్ని హైస్కూలులో ఫోర్థు పాఠం చదువుతున్న రోజులు వేదవతికి వద్దాలుగేళ్ళు దాటాయి. ఏడాదినించే ఓణీలు వేసుకుంటోంది. శ్రావణమాసం. కాసులు జరుగుతుండగానే పెద్దవాన జల్లు వచ్చి క్లాసులు అయిపోయ్యేసరికి వెళ్ళు మంటూ మిమ్మనిదిచిన ఎండ వచ్చేసింది. శ్రావణ మంగళవారం పేరంటానికి వెళ్ళాలని హడావిడిగా పరుగులు పెట్టుకుంటూ వచ్చింది ఇంటికి. వేదవతికింకా ఇద్దరు తమ్ముళ్ళూ ఇద్దరు చెల్లెళ్ళూ వున్నారు. ఉదయాన్నే స్కూలుకి వెళ్ళేటప్పుడు చామంతి పూలు, దవనంకొవి వుంచమని తల్లితో చెప్పింది. కొన్నదో లేదో అనుకుంటూ ఆషాఢమాసం చివరి ఆదివారం పెట్టుకున్న గోరింటాకుతో పండ్ల ప గోళ్ళని చూసుకుంటూ గుమ్మంపెట్టు ఒక్క అంగలో ఎక్కబోయి చివరి మెట్టు మీద స్థాణువులా నిలబడిపోయింది. జానకమ్మ ఎగరొప్పుతుంది. తండ్రి గోవర్ధనం అప్పుడే క్యాంపునించి వచ్చినట్లు

తింటానికిన్ని గింజలు తెస్తారు. పేరుకి పెద్ద కాళిల్దారు పిల్ల మెళ్ళో పావు బంగార మన్నా పెటలేదు. వట్టమని పది గుడ్డలై నా విడవా మడవాలేవు." "వెధవ వన వడుల్దావా నాలుగుమ్మ కుంటావా. నాలుగు రోజులాయి క్యాంపుకి వెళ్ళి కొట్టుకు కొట్టుకు వచ్చేను. మొగుడు వెధవ ఇంటికి రాగానే అయ్యో ఇంటి య జ మా ని వ చే డు కాపీ కావాలా. స్నానమే చేస్తారో అన్న తవనలేదు. వాళ్ళతో కులికావు వీళ్ళతో కులికావు. మాకు అవిలేవు, మాకు ఇవిలేవు అని ఎదువులు. ఆడముండవి, ఇంట్లో పిల్లల్ని చూసుకుంటూ వడివుండక ఈ రండా గొండి చేయటమేమిటి? ఛ ఛ! ఇంటికి రావాలంటేనే నరకం జ్ఞాపకం వస్తోంది." "నరకంకాక స్వర్గంలా వుంటుందా? సోలెడు పాలతో ఆరుగురం కాఫీలా, మజ్జి గలా గడుపుకోవాలి. అయిదుగురు పిల్లల్ని కన్న పెళ్ళాం జనపత్యాదిగిపోక మిమ్మల్ని ఆకర్షించి వయ్యారా

దులువుకొని పరు జేబులో వేసుకుని దయ తుకు వెళ్ళిపోయేడు గోవర్ధనం. "తన్నండి. మీకుచేతనయినది నన్ను తిట్టికొట్టటమేగా? తన్నగతన్నగవిప్పుదో ఆకాస్త ప్రాణం గుటుక్కుమంటుంది. తర్వాతి మీరూ మీ పిల్లలూ ఏ గంగలో దూకుతారో నాకూ అనవసరమే." అంటూ జానకమ్మ దెబ్బలు తిన్నా వెళ్ళిపోయిన భర్తనుద్దేశించి ఇంకా ఏదో అంటూనే. "వచ్చేవా? రా తల్లీ రా. ఆ కంపట్లో కాసిని బొగ్గులు వదేసి రాజేసి కాసిని నీళ్ళు పెట్టు. టీ చేస్తాను" అంటూ వసాలాలో నేలమీద ఒక చిరుగుల బొంత వేసుకుని పడుకుంది. తను స్కూల్లో వున్నంత పేవు తల్లితో కలిసి పేరింటానికి వెళ్ళాలని తహతహలాడింది. చామంతులూ, దవనం. తల్లీ పెట్టుకోవాలని మురిసిపోయింది. "ఛ ఛ! నన్ను ఇవ్వకే రావాలా క్యాంపునించి కనిగ్రహంలాగా రేపు వచ్చి నా బాగుండును" అని విసుక్కుంది

ఎందుకనీం అన్నింటి అమ్మవమ్మల్లీ

న్నాడు. ఇంకా ఆపేను బట్టలు విప్పలేదు. "అమాచే వాగొద్దన్నాను. మగాడ్ని. నా ఇష్టం వచ్చినట్లు నేను అర్చుపెట్టుకుంటాను. నువ్వెవరివి అడగడానికి? నా ఇష్టం వచ్చినట్లు నేను తిరుగుతాను. నీకెందుకు?" అరుస్తున్నాడు. "అవును మరి; నా కెందుకు నే నెవర్ని? నే నెవర్ని కావాలనుకుని ఈ పెళ్ళి చేసుకున్నారూ; ఇంతమంది పిల్లల్ని కన్నారూ ఒక పంక పిల్ల పెళ్ళికి ఎదిగి వస్తూన్నా కూడా మీ అర్చులూ, తిరుగుళ్ళూ మానక పోతే ఎలాగ? ఎ వ ర యి నా మగాళ్ళు కాంపుల నుంచి ఇంటికి వస్తూ భార్యకీ, పిల్లలకీ కూరో కాయో, పండో తెస్తారు. మీరో ఇంట్లోంచి వట్టుకు వెళ్ళినదబ్బంతా టి. బి. ల్లోనూ. లాడ్డింగుల్లోనూ తగలేస్తారు. ఈ సంసారం నేను ఈ ద లే ను. పిల్ల పెళ్ళి కెడుగుతోంది. ఏదో వార్షికంలా

లోకపోసే నావసామలవుతారా? కనవద్ద ఆడ దాన్నల్లా వెంచేసుకుని. పిపిమాలూ, పికాట్లూ తిరుగుతూ కూరుంటే మీకు ఇల్లు స్వర్గంలా, నేను భూలోకరంభలా ఎల్లాగుంటాను?" గోవర్ధనం వెనక్కి తిరిగి చూపేడు. చివరి మెట్టు మీద వించున్న వేదవతి కప్పించింది. ఎదిగిన కూతుడు ముందు తన్ని చివాల్లేసే భార్యని చూపేసరికి ఉక్రోశం ముంచుకువచ్చింది. "ఎన్నిసార్లు చెప్పినా వెధవ వాగుడు కట్టిపెట్టవు కదూ! చావుముండా! నువ్వు నీ పిల్లలూ గంగలో దూకి దావండి. నీ బాబు ఇచ్చిన ముత్యాలమూట నేనేం తగలెయ్యటంలేదు. నా రెక్కల కష్టం నేను నా ఇష్టం వచ్చినట్లు అర్చు పెట్టుకుంటాను. వెధవ హలాము మానేసి నోరుమూసుకుని వడివుండు" అంటూ జట్టు వంగడిసి మెడ మీద ధీదీదబీ నాలుగు గుద్దులు వేసి చేతులు

వేదవతి. పుస్తకాలు ఒక మూలకి గిరవాటు పెట్టి తల్లి చెప్పినట్లు కుంపట్లో బొగ్గులు వేసి కాగితం ముక్కలతో నిప్పు రాజేయ్యటానికి కూర్చుండి వేదవతి. గోవర్ధనం ఎప్పుడు క్యాంపుకి వెళ్ళివచ్చి నా జానకమ్మ ఏదోవక గొడవ పెట్టటం. కాప్పేవు ఒకళ్ళ నొకళ్ళు మాటల బాజాలతో బొడుచుకున్నాక చివరికి గోవర్ధనం బర్న్స్ అయి పోయి నాలుగుతన్ని దయ బతు పోయి తిరిగి తిరిగి ఏ అర్ధరాత్రికో ఇల్లుచేరటం. ఇంక ఆ పూట, మర్నాడూ కూడా తల్లి పిల్లలూ అరి చేతుల్లో ప్రాణాలు పెట్టుకుని బ్రతకటం నాలుగు రోజులు ఇల్లా ముఖావంగా అతి భయంకర మయిన ప్రకాంతతతో పిల్లలు గుండెలు కముకు పోయేలా గడిపి నాక మళ్ళీ గోవర్ధనం అయిదో పదో ఇంటిబిరుకి జానకమ్మకి ఇచ్చి కాంపుకి వెళ్ళిపోవటం. ఇలా జాన

తమ సంసారం ఓటి వడవలా నడుస్తోంది. పిల్లలకి తండ్రి అంటే దెబ్బలాట కోడుగా. కోపిషిగా కనిపించుతాడు తప్ప, వాళ్ళకి కావల్సిన సౌకర్యాలన్నీ తండ్రి అడిగి పొందవచ్చుననే ఆర్థిక కన్పించడు గోవర్ధనంలో వాళ్ళకి. వేదవతికి తల్లి తండ్రి తమ సంసారం తిరు తెన్నులూ చూస్తున్న కొద్దీ, పెళ్ళి అంటే ఒక నిధమయిన భయం వట్టుకుంది. వేదవతి స్కూల్ ఫైవల్ పాసయింది. ప్రక్కంటి రామారావుగారి అబ్బాయిమూర్తి వేదవతిని పెళ్ళిచేసుకుంటానని అడిగాడు. జానకమ్మ సంతోషించింది. వేదవతికి ఏదో అవ్యక్తమయిన భయం వళ్ళంతా జరజర ప్రాకింది. "నేను పెళ్ళి చేసుకోను, ఏదో వుద్యోగం చేసుకుంటాను. తమ్ముళ్ళనీ, చెల్లెళ్ళనీ బాగా చదివించుతాను. ఇంక నాన్నని మన ఇంటికి రావద్దను. తాగి నానాగోడనా చేస్తుంటే చదువు కూడా పిల్లల ముర్రలకి ఎక్కడు. మనం ఎక్కడి కయినా వేరే వెళ్ళిపోదాం. తమ్ముళ్ళ మంచి గౌరవమయిన ఉద్యోగాలు చేస్తాం. నిమ్మ గౌరవంగా, పూవుల్లో పెట్టి పూజిస్తాం" అంది వేదవతి.

"ఈ అదేమిటే ఏచివిల్లా! మాకోసం నువ్వు పెళ్ళి మానుకోవటం ఎందుకు? మీ వాళ్ళుగారికి తిరువలేకకాని ఆయన సంపాదన కాస్తా కూస్తానా? లక్షణంగా కట్టు కానుకలు ఇచ్చి పెళ్ళి చేయలేకపోయినా

ఎన్నికల సమయాల్లో చెరుకు వాడ వెంకట నరసింహంగారు కాంగ్రెస్ అభ్యర్థుల తరపున ఎన్నికల సభలలో ఉపన్యసించి వారిని గెలిపించేవారు. ఒకసారి ఆయనే ప్రజాపార్టీ తరపున అభ్యర్థిగా నిలబడి. "ఇంతవరకూ నేను యితరులకు మంత్రసానితనం చేశాను. ఇప్పుడీ వృద్ధాప్యంలో. మంత్రసానే గర్భవతై కూర్చుంది. నాకు నేనే పురుడు పోసుకోవలసిన విపరీత స్థితి దాపురించింది" అన్నారొక సభలో.

ఏదో నీ అదృష్టం కొద్దీ ఆ పిల్లవాడు కోరి చేసుకుంటానన్నాడు. నీకు కళ్యాణశార కలిపివచ్చింది. ఏదో మా తివ్వలుమేం పడతాం! మీ నాన్నగారైనా ఏం చేయ గలరు? ఒక్కో మగవాళ్ళు అడవాళ్ళ దురదృష్టం కొద్దీ ఏదో వ్యవసాయపాలు అవుతారు. పుణ్యం కొద్దీ పురుషుడు అన్నారు. వా పూర్వజన్మ సుకృతం. ఏం చేస్తాం? అల్లాంటి బెంగలేమీ మనస్సులో పెట్టుకోకు. చిన్న పిల్లని ఆడుతూ, పాడుతూ పుండాలిన రోజులు" అని

సముదాయించింది జానకమ్మ.

"అమ్మా! అయిదుగురు పిల్లల తల్లివి అయినావు. మేమంతా పెరుగుతున్నాము. నువ్వు చింకి బట్టలు కట్టుకుని నాన్నతో తగూలుపడుతూ తమ్ములు తింటూ, ఎన్నాళ్ళనించి ఈ సంసారం ఈడుకుని వస్తున్నావు? ఎప్పటి కయినా నీకు ప్రకాంతమయిన జీవితం గడపాలనుండదా? యాభయ ఏళ్ళు వస్తున్నా బాధ్యత లేకుండా తుచ్చమయిన వాంఛలతో కాలం కరిగిస్తున్న నాన్నవల్ల మనకు ప్రయోజనం ఏమంది? నాన్న తెచ్చి ఇచ్చే అయిదూ వదీ, నేనే సంపాదిస్తాను. మనం జాగ్రత్తగా ఏ వడుదుడుకులూ లేకుండా బ్రతుకుదాము" అంది వేదవతి.

"నీకేం తెలీదు. పుత్ర ఏచిదానివి? నేవేదో బాధపడు తున్నాననే ఆరాటం తప్ప లోకజ్ఞానం తెలీదు. నీ కెండుకు పెద్దవాళ్ళ గోడవలూ" అంది జానకమ్మ. వేదవతి ఎంత నచ్చ చెప్పినా తండ్రితో తెగ తెంపులు చేసుకోవటానికి అంగీకరించలేదు జానకమ్మ. ఇవి, ఈ రోజులు వేదవతికి బాలా భారంగా, దిగులుగా గడుస్తున్నాయి. ముగ్గురాడ పిల్లలకు తల్లి ఇవ్వడు. వేదవతి ఒక చిన్న ఎలిమెంట్రీ స్కూల్లో టీచరుగా పనిచేసేసింది. మూర్తి ఏదో ఆఫీసులో పనిచేస్తున్నాడు. అతనికి మూడు వందలదాకా జీతం వస్తుంది. నెలనెలా తండ్రికి వంద రూపాయలు పంపుతాడు. తండ్రికి పెద్దకొడుకు, తల్లి ఇంకా కనిపించే మనిషి. కొడుకు సంపే వందా భద్రంగా బ్యాంకులో వేస్తాడు మూర్తి తండ్రి. మిగిలిన రెండు వందల్లో ఇంటి అద్దె అరవయి రూపాయలు, కరెంటు బిల్లు అయిదు రూపాయలూ. బియ్యం నలభయ కే. జిలూ తెచ్చి పడేస్తాడు. మిగిలిన ఖర్చులన్నీ వేదవతి జీతం లోంచి జరుపుతుంది. అతని బిస్సు ఖర్చులకి, కాంటీనులో కాఫీలకి, సిగరెట్లకి చిన్నచిన్న సరదాలకి అతని జీతంలోంచే దాచుకుని ఖర్చుపెడతాడు.

"ఏమిటండీ. మరీనూ! పెళ్ళి అయి పడేళ్ళు దాటుతూంది. ముగ్గురు పిల్లల తండ్రి అయినారు. ఇంకా మీ వాళ్ళకి "వందా" నెలనెలా ముద్దర కుద్దిగా పంపేస్తోంటే ఎల్లాగు?"

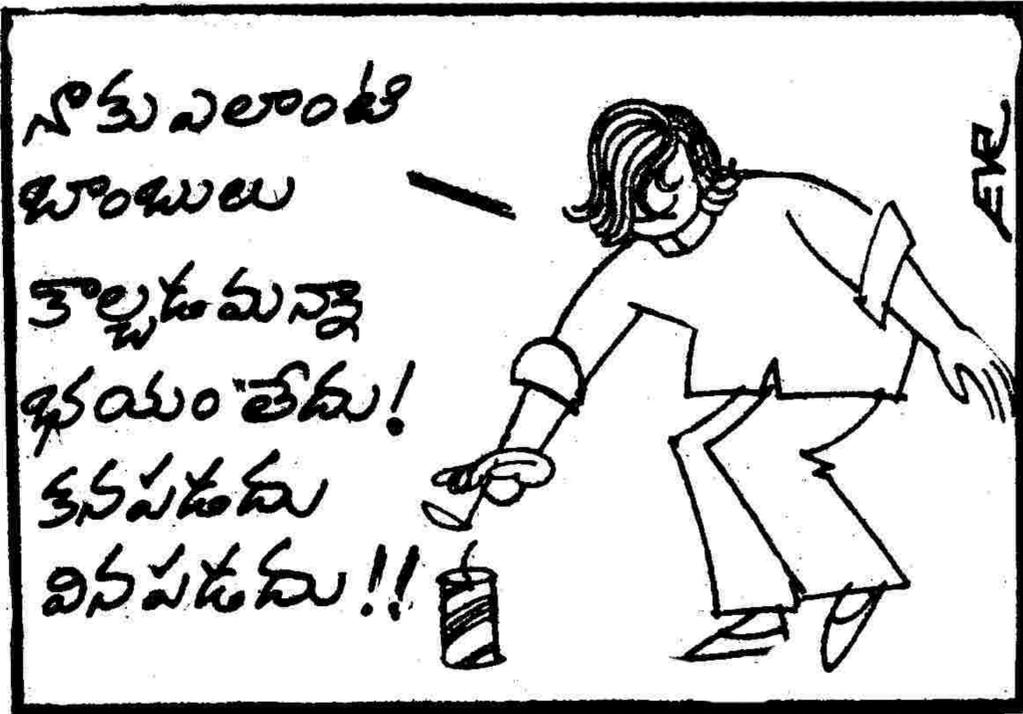
"నా జీతంలోంచి నేను వంపుతున్నాను నీ సంపాదన ఏం చేస్తున్నావని నేను

మీంకు బుగా ఏట్టింపకురా ఓహాకాయలా పెలువావు తండ్రి ఇన్నావు కాను!

విప్పుదన్నా అడగానా విల్లల్లి కన్న దానిని. నీ సంపాదన వాళ్ళకోసం దాదా లని నీకు తెలిదా? నా వాళ్ళకి నమ్మ కని పెంచినందుకు ఆ మాత్రం పా యం చేయటం నా కనీస ధర్మం. నేనేం కట్టు కానుకలు కోరానా మిమ్మల్ని? చదువు కొన్నదానివి. ఏదో చిన్న ఉద్యోగస్థు రాలివి ఇద్దరం సంపాదించుకుంటాం. ఆర్థిక బాధలు తెలుసున్నదానివి అని నిన్ను చేసుకున్నాను. కట్టాయి. కానుకలు తెచ్చిన భార్య అయితే. ఇల్లా హామీలు చేస్తుందనే నిన్ను చేసుకున్నాను. ఎప్పుడూ కూడా నా వాళ్ళకి పెద్దన్నావనే ఎదుపు నీకు రాకూడదు!

నోతు ఎలాంటి
బాంబులు
కొల్లకుమన్నా
భయం తను!
కనపడుకు
వినపడుకు!!

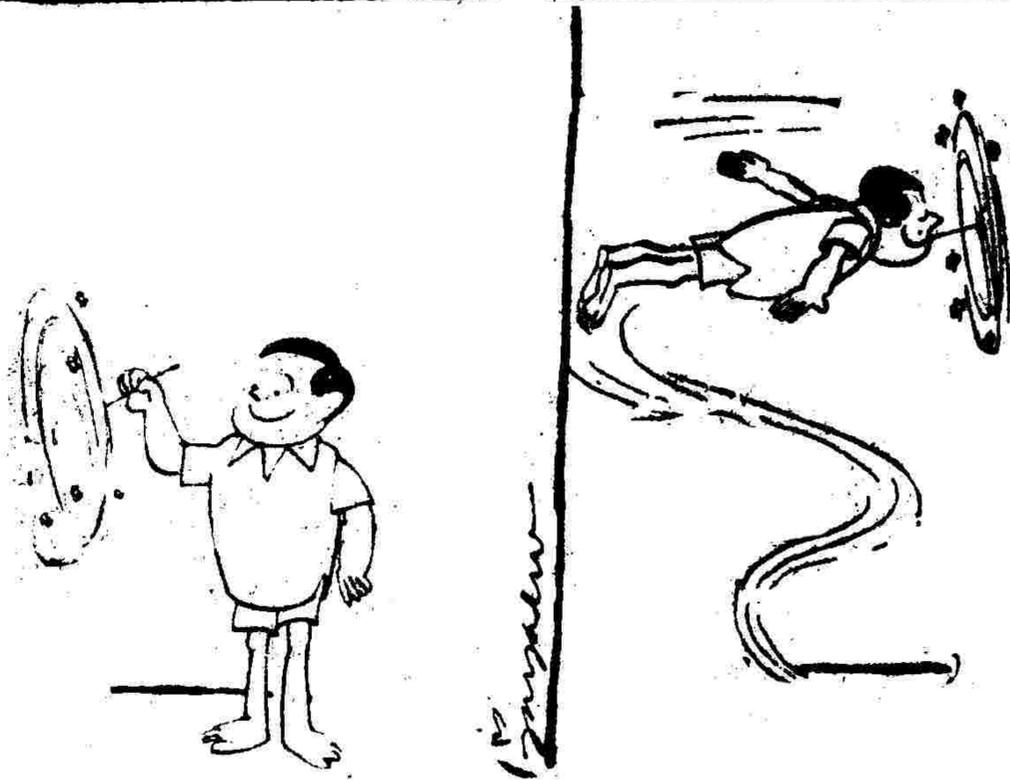
ఇన్నాళ్లు నేను ఎమన్నా అన్నానా. పిల్లలు ఎదుగుతున్నారు. నాదా ఎడగూ బొడగూ లేని జీతం అక్కడికి పని చేపే మవిషిని మార్చిందాను. నా జీతం నిత్యావసరాలకే బొటాబొటగా సరిపోతుంది. పిల్లలు ఎదుగుతున్నారు. వాళ్ళకి చదువునంద్యం చెప్పించాలి. పెళ్ళిళ్ళు చేయాలి. డబ్బులేకపోతే ఎలాగు? నేను కిట్టకొనుకలు తేలేనిమాట విజమే. మా నాన్నగారి బాధ్యతా రహిత వ్రవర్తనవల్ల మేము నిరాధారులంగా నిలిచిపోము. నాలా నా పిల్లలు బాధపడకూడ దని వున్నదాంట్లో అవురూపంగా, ఆత్మీయతగా పెరగాలని నా కోరిక. అంతే!

కిన్నీళ్ళు వచ్చేయి వేదవతికి! మీ అమ్మ ఉద్యోగస్థురాలు కాదు. కనుక మీరు బాధపడేవారు. నీకేం రోగం? స్వతంతువాలి. ఉద్యోగం చేసుకుంటున్నావు. చదువుకొన్నావు. నిద్రబ్బు. నీ సంపాదన నేను కానీ అయినా తీసుకుంటున్నానా. నా దాంట్లోనే ఇంకా, ఇంటి అద్దె, బియ్యం మొదలయిన వేద అరుణ్ణి జరుపుతున్నాను. నీ సంపాదన నాకే మన్నా పెడుతున్నావని ఎదువుగా వుంటే నువ్వు, నీ పిల్లలూ వేరువెళ్ళిపోండి! అంటూ బయటకు వెళ్ళిపోయేడు ఈ మధ్య తరుచూ ఇలాంటి మాటలు వడటం అలవాటు అయిపోయింది వేదవతికి! తంది

వివేకా సువ్వా, నీ పిల్లలూ గంగలో దూకి చాపండి అని తీలేవాడు. ఇతను నువ్వు నీ పిల్లలూ వేరుగా వెళ్ళిపోండి అంటున్నాడు. పేరుకి ప్రేమ పవాహం తమది! పదేళ్ళుగా సంసారం చేసి తవకి ముగ్గురు ఆడపిల్లల్ని కన్న భార్యని ఎంత తేలిగ్గా వెళ్ళిపో, అని అనగలిగారు. ప్రేమ అభిమానం, సంసారం పట్ల విడతీయలేని మమతానురాగాలు ప్రీతి ఒక్కదానికేనా వుండేవి! తాను స్వతంత్రురాలయివుండే తన పిల్లల్ని తను పోషించుకోకలిగి వుండే తన భర్తని తను ఎందుకోపం వదలలేకపోతోంది!

మగవాడు బాధ్యతగా చూసినా, చూడకపోయినా, మన సాంఘిక పరిస్థితులలో ఒక మగవాడు, వాడు తాగుబోతు కానీండి, వ్యభిచారి కానీండి, వుంచుకున్నదాన్ని ఇంటిలోకి తెచ్చి భార్య కళ్ళముందు వుంచుకున్నదానితో సరసా లాడుతూ వున్నవాడయినా సరే. ఆ మగవాడి నీడను వున్న సంసారానికే విలువనిస్తున్నారు. మిథ్యాగౌరవమయినా సరే అగౌరవం మీద మమకారాన్ని మధ్యతరగతి మహిళ వదులుకోలేదు. నాటికీ నేటికీ కాలం ఎంత మారినా మధ్యతరగతి మహిళ మనస్తత్వంలో మటుకు మార్పురాదు. భర్తని సదిలి జీవించాలంటే ఏదో అవ్యక్త మయిన భయం కరీరమంతా జరజరా ప్రాకి. ఇంకొలా జీవించాలంటే దిగులు వటుకుంటుంది. కన్నెవయస్సులో భర్త అనురాగవూరితుడే తన్ని అన్ని విధాలా సుఖపెట్టాలనీ బంగారు కలలు జరిచారా లతో అలుకుంటారు. ఆ కలలు కలలైనా, కూన్య హృదయంతో అల్లానే బితుకు నావని దిగుళ్ళతో కృంగిపోతూ వడుపు కొంటారు ప్రీతి.

ఆనాడు చదువు, ఆని లేని జానకమ్మ భర్తని తాగుబోతూ, జూదరి, వ్యభిచారి అయిన భర్త నీడని ఎందుకోపం వదలలేక పోయిందో. ఈనాడూ చదువు ఉద్యోగం వుండికూడా ప్రతినీత్యమూ భర్తచేత నువ్వెళ్ళిపో, నువ్వు వెళ్ళిపో అనించుకుంటూ కూడా భర్త నీడని వదలలేకపోవటానికి ఒకటంటే ఒకటే కారణం! మానసిక బలహీనత! జీవితం రైత్యంగా ఎదుర్కోలేని పరికితనం! మిథ్యాగౌరవాలమీద అమిత లోభత్యం!

★